

Vážení čtenáři,

dostáváte do rukou další díl dlouhodobého, i když možná ne zcela pravidelného seriálu, a zároveň první díl týkající se moderních zbraní. Tento projekt vznikl na základě vašich písemných a telefonických dotazů. Téměř v každé skupině zbraní je dnes takový výběr výrobců, typů a variant s velmi podobnou kvalitou a užitnými vlastnostmi, že při nákupu spíše záleží na dojmu, jakým zbraň na zájemce působí, a samozřejmě na ceně, jakou je ochoten a schopen zaplatit. Ne každý má možnost a čas shromažďovat údaje pro porovnání. Podobně i pro sběratele a vůbec hlubší zájemce o problematiku se v každém sešitu pokusíme představit vždy zbraň jedné skupiny, jejich charakteristické znaky a možnosti použití.

Přednostně budou vybírány typy, které se vyrábějí v České republice, dovážejí se k nám ve větších objemech nebo jsou běžně k dostání v sousedních zemích. Většinou najdete srovnávací tabulku technických údajů a cen. Údaje o cenách je ovšem nutné brát s velkou rezervou: jednak se liší prakticky u každého prodejce a jednak jsou u dovážených zbraní silně závislé na momentálním kurzu koruny.

Sešity se však nebudou týkat jen nových zbraní. Počítáme i s tématy týkajícími se zbraní starších, příslušenství a samozřejmě právních předpisů o zbraních, jak to bylo v minulém čísle. V každém sešitu najdete anketní listek se třemi otázkami. Máte tak možnost přímo ovlivnit obsah budoucích sešitů.

Redakce

MODERNÍ SLUŽEBNÍ REVOLVERY

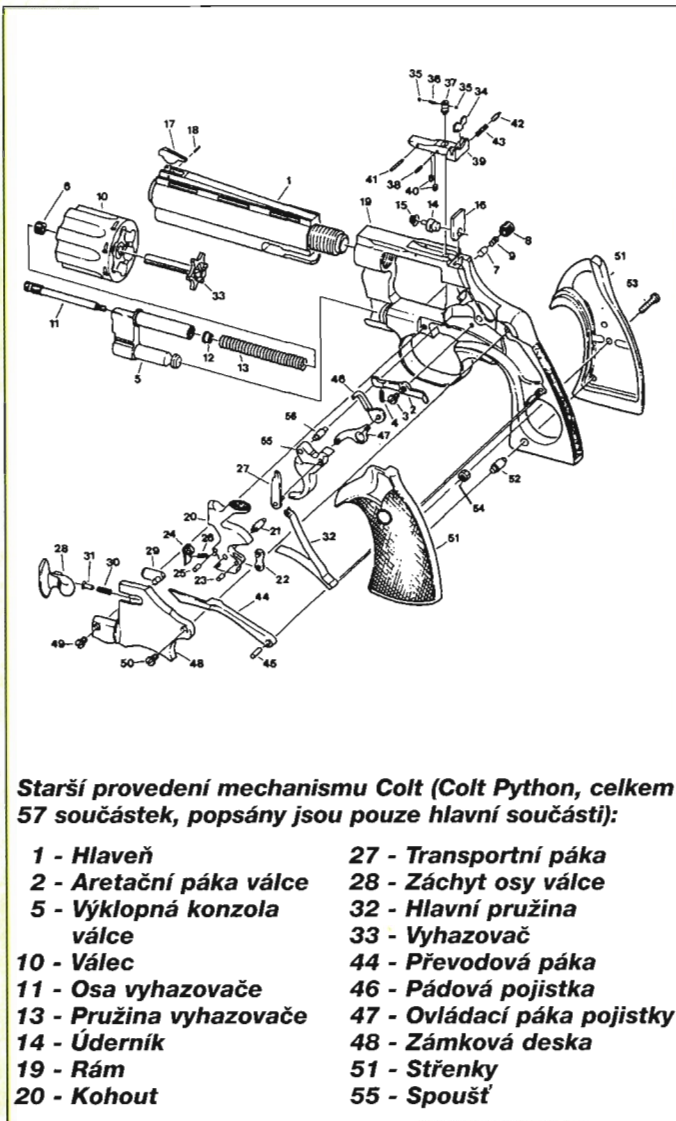
Armádní revolvery byly již zcela nahrazeny pistolemi a u policie revolvery spíše dožívají, resp. se používají pro některé speciální účely. Počátkem 20. století geniální konstruktér J. M. Browning soudil, že po vynálezu samonabíjecích a automatických zbraní patří revolvery do historie. Naštěstí to byl jeden z mála případů, kdy se zmýlil. Moderní revolvery se dále používají, převážně jako zbraň pro sebeobranu nebo sportovní střelbu.

Základním rozlišovacím znakem je délka hlavně, tradičně udávaná v anglických palcích. Ve skupině obranných zbraní dominují dvoupalcové (51 mm), doplněné vzácnějšími verzemi s hlavními délkou 2,5-3 palce (64-76 mm). U sportovních revolverů kraluje 6" (152 mm) dlouhá hlaveň a pro některé soutěže se stavějí i speciály s hlavní 10" (254 mm) nebo delší. Čtyřpalcové (102 mm) revolvery jsou „něco mezi“: obvykle nejsou ještě tak velké, aby se nedaly skrytě nosit, a současně již mají přijatelnou délku záměrné pro řadu disciplín sportovní střelby. Pro zjednodušení je budeme v dalším textu označovat tradičním názvem „služební revolvery“.

Smith & Wesson model 686

Technický vývoj dnešních služebních revolverů vycházel z patentů přihlášených koncem 19. století a modely, které mají většinu moderních prvků, se objevily po roce 1910. Prvním charakteristickým znakem bylo postupné zkracování hlavně. Souviselo to s nahrazením černého střelného prachu rychleji hořícími bezdýmnými prachy. Došlo ke zkrácení z tradičních 7,5-8" (191-203 mm) na 5" (127 mm) u armádních zbraní a na 4" u policejních revolverů (připomínáme, že ještě v 90. letech 19. století byly 4" hlavně typické pro „kapesní“ revolvery).

Vynálezem, který umožnil moderním revolverům vydržet i v konkurenci samonabíjecích pistolí, byl výklopný válec s centrálním vyhadzovačem. Pokusy o urychlení nabíjení revolverů jsou prakticky stejně staré jako vynález revolveru. Úspěšným řešením byl dělený zlamovací rám, typický pro první Smith & Wesson. Ten ale nebyl dostatečně odolný proti vysokým tlakům modernějších nábojů. Vložení válce na výklopné konzoli do pevného uzavřeného rámu se ukázalo jako nejlepší a dodnes nepřekonané řešení. Stejně významný byl i vynález centrálního vyhadzovače. Po vyklopení válce stačí k vyhození prázdných nábojnic ze všech komor jeden pohyb - zatlačit na osu válce. Pevný nábojový válec stejně jako jednočinný spoušťový mechanismus zůstal jenom u speciálních terčových revolverů.

Starší provedení mechanismu Colt (Colt Python, celkem 57 součástek, popsány jsou pouze hlavní součásti):

1 - Hlaveň	27 - Transportní páka
2 - Aretační páka válce	28 - Záchyt osy válce
5 - Výklopná konzola válce	32 - Hlavní pružina
10 - Válec	33 - Vyhazovač
11 - Osa vyhazovače	44 - Převodová páka
13 - Pružina vyhazovače	46 - Pádová pojistka
14 - Úderník	47 - Ovládací páka pojistky
19 - Rám	48 - Zámková deska
20 - Kohout	51 - Střenky
	55 - Spoušť

Poslední technickou výhodou moderních revolverů, která konstruktérům pistolí dlouho kazila klidný spánek, byl dvojčinný spoušťový a bicí mechanismus. Pohotové odpálení první rány pouhým stisknutím spouště, bez další manipulace, doplněné možností přesného výstřelu po natažení kohoutu, to byla výhoda, kterou pistole plně vyrovnaly až v polovině 20. století. Navíc konstruktéři revolverů poměrně brzy vyřešili automatické pojistky, zaručující vysokou bezpečnost proti neúmyslnému výstřelu i při pádu natažené zbraně. (DAO „bezkohoutové“ systémy se prakticky používají jen u některých typů obranných revolverů kapesních rozměrů.)

Koncem 30. let 20. století se vymezily dvě hlavní konstrukční školy moderních revolverů.

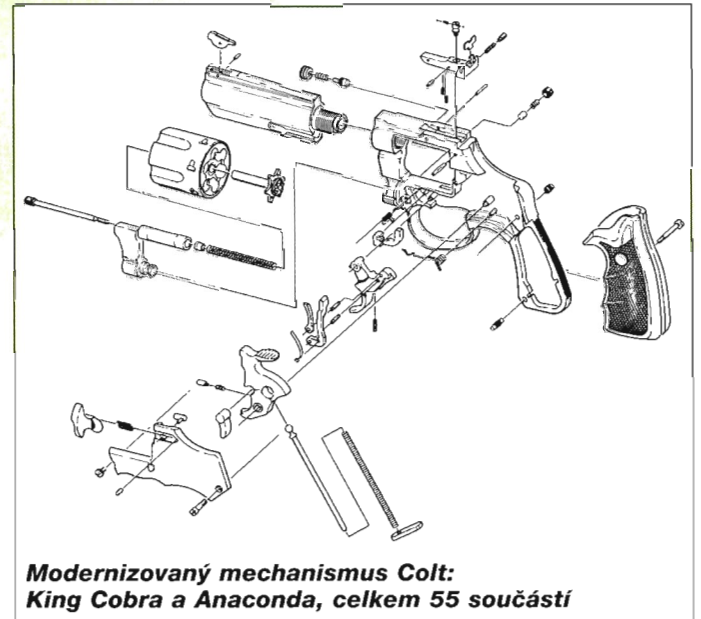
U systému Colt má výklopný válec osu zajištěnou pouze vzadu, otáčí se ve směru hodinových ručiček (z pohledu střelce) a odemká se pohybem šoupátka směrem k sobě. Uzamykací prvek válce současně slouží jako levá opěrná deska nábojů ve válci. Aretační páka, zajišťující správnou polohu komor proti hlavní, se ovládá pohybem kohoutu. Bicí pružina má tvar „V“, dolním ramenem přes převodovou páku odpružuje spoušť. Hlavním pojistným prvkem je páka, jejíž zahnutý konec se při nestisknutí spoušti nasune mezi kohout a rám.

Systém Smith & Wesson má osu válce zajištěnou odpruženým kuželovým čepem i vpředu a válec se otáčí proti směru hodinových ručiček. K odemčení válce je třeba zatlačit tlačítko směrem od sebe. Bicí pružina je jednodu-

chá listová a spoušť odpružuje samostatná vinutá pružina v pohyblivém pouzdru. Výstupek na pouzdru funguje jako druhá pádová pojistka. Hlavní pojistka je podobná jako u Coltů, tj. spouští ovládaná páka, která při nestisknutí spouští zabraňuje dopadu kohoutu. Smith & Wesson je složitější, v klasické podobě má až o 30 % více součástí než Colt, ale ve dvojčinném režimu má plynulejší a měkčí chod. V konstrukci soudobých revolverů převažují různé varianty tohoto systému.

Klasické systémy Colt a Smith & Wesson přežily i druhou světovou válku. Nedá se říct, že by vynálezci revolvery opomíjeli, ale žádná novinka se neujala. Až v 70. letech se objevila úspěšná inovace - první služební revolver firmy Ruger, model Security-Six. Zavádí přenosovou páku, která pouze při zcela stisknutí spouští přenáší úder kohoutu na úderník. Po vypršení platnosti patentu se přenosová páka objevuje nejen u nových Rugerů, ale v mnoha dalších konstrukcích, mimo jiné i v Coltech.

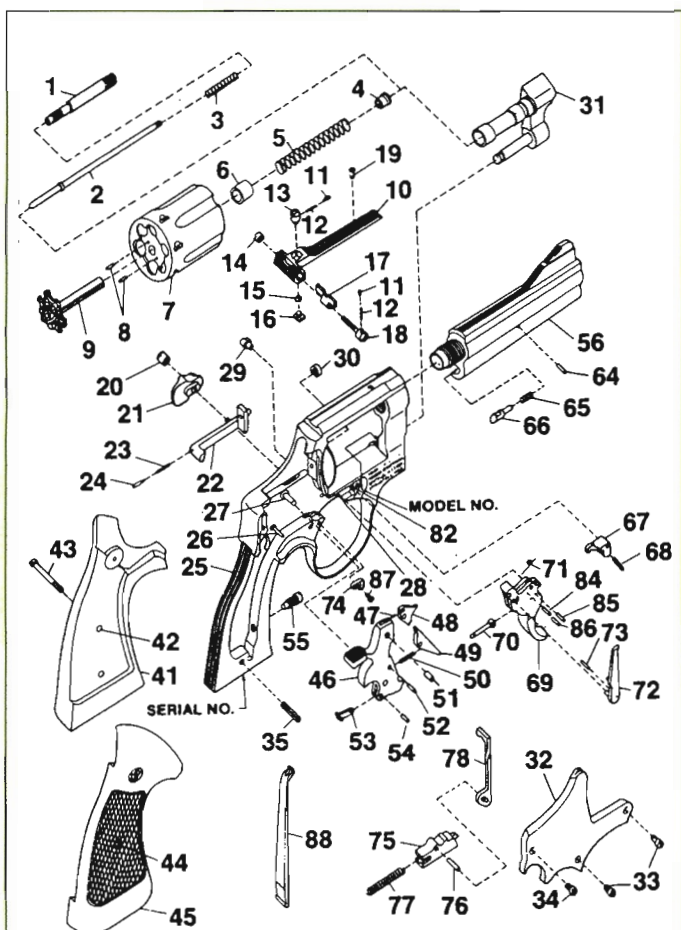
Obranné revolvery bývají pětiranové nebo šestiranové, služební revolvery však jsou prakticky výhradně šestiranové. V posledních pěti letech se konstruktéři vrátili k myšlence více než šestikomorových válců. Moderní oceli umožňují snížení tloušťky stěn bez újmy na pevnosti a životnosti. Výsledkem jsou sedmikomorové a osmikomorové válce revolverů na náboje 38 Special nebo dokonce 357 Magnum s průměrem stejným nebo jen o málo větším než tradiční šestikomorové.

Modernizovaný mechanismus Colt: King Cobra a Anaconda, celkem 55 součástí

Ani revolverům se nevyhnulo používání nových materiálů. Většina výrobců dnes nabízí výběr modelů z uhlíkové nebo z nerezavějící oceli. V roce 1950 byl uveden první revolver s rámem z hliníkové slitiny - Colt Cobra - a v devadesátých letech se začal používat titan. Zpočátku jenom na válec, v posledních letech jsou nabízeny i celotitanové revolvery. Lehké slitiny se uplatnily přednostně v kategorii obranných revolverů, ale na letošních výstavách se objevily i první čtyřpalcové zbraně. U levnějších revolverů se v poválečné době často používají rámy odlévané ze zinkových slitin.

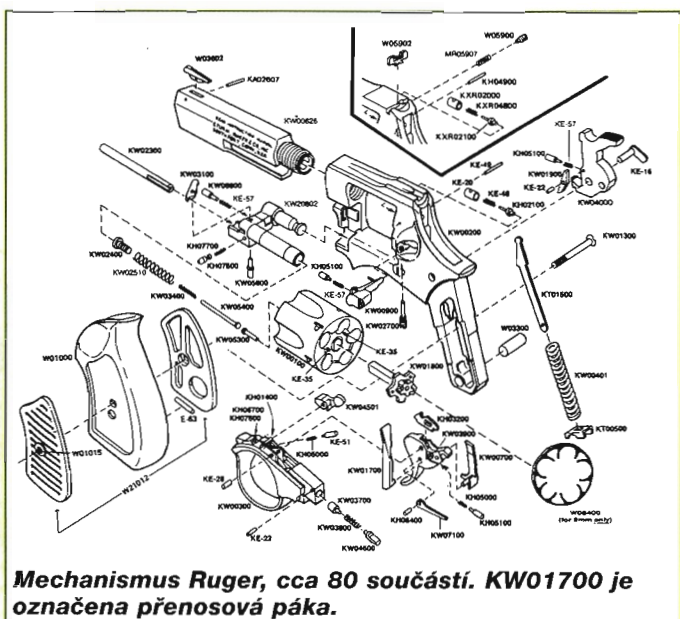
Nesmělé pokusy o konstrukci revolveru s rámem z plastu zatím nebyly příliš úspěšné. Je to dáno konstrukcí revolverů - rám musí snášet velké síly při přechodu střely z válce do hlavní. Navíc je okolí čela válce značně tepelně namáháno výšlehem plynů z mezery mezi válcem a hlavní. Lze však předpokládat, že v nejbližších letech se prosadí (jako alternativa) kombinovaný rám z kovu a plastu.

Mechanismus Smith & Wesson
(podle provedení má až 91 součástí):

- 1 - Osa vyhazovače
- 2 - Středová osa
- 5 - Pružina vyhazovače
- 7 - Válec
- 9 - Vyhazovač
- 21 - Tlačítko záhytu válce
- 22 - Záchyť válce
- 25 - Rám
- 31 - Výklopná konzola válce
- 32 - Zámková deska
- 41, 45 - Střenky
- 46 - Kohout
- 48 - Zápálník
- 56 - Hlaveň
- 66 - Přední záchyť osy válce
- 67 - Aretační páka
- 69 - Spoušť
- 72 - Transportní páka
- 75 - Pouzdro pružiny spouště
- 77 - Pružina spouště
- 78 - Pojistná páka
- 88 - Bicí pružina

Standardními náboji služebních revolverů jsou dlouhou dobu 38 Special a 357 Magnum. Oba náboje mají stejný jmenovitý průměr (9,65 mm), stejný maximální skutečný průměr střely (9,11-9,14 mm), ale různé dlouhou nábojnici, takže delší 357 Magnum, laborovaný na vyšší tlaky, se nedá nabít do válce revolveru stavěného na 38 Special. O tom, proč se označení náboje 357 (9,07 mm) o tolik liší, koluje zajímavá historka: údajně to mělo být 375 Magnum, ale při zahájení reklamní kampaně pracovníci firmy pře-

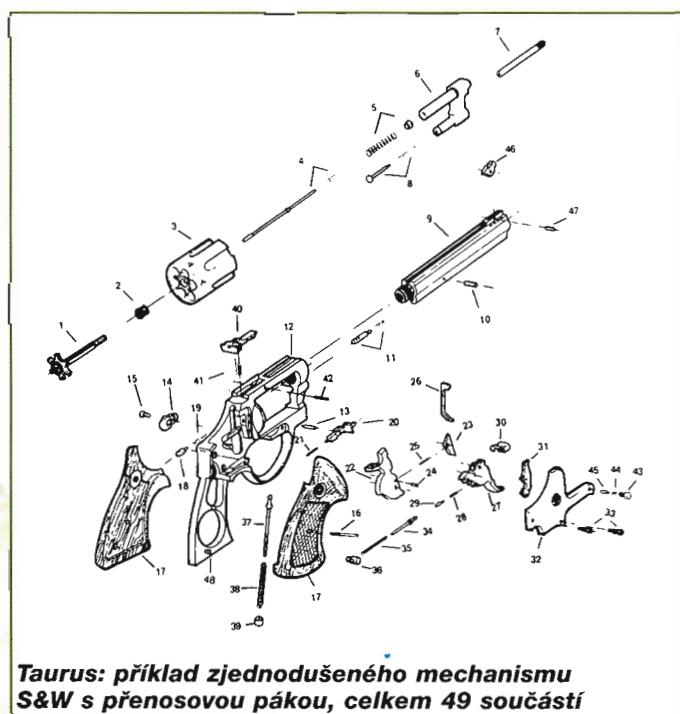

Mechanismus Ruger, cca 80 součástí. KW01700 je označena přenosová páka.

hlédli překlep. Později už se nedalo nic změnit, protože náboj se rozšířil pod chybným označením.

Pokusem prodloužit životnost služebních revolverů a současně zjednodušit zásobování střelivem jsou revolvery na pistolové náboje, převážně 9 mm Luger nebo 45 ACP, příp. i 10 mm Auto. Konstrukteři využili toho, že průměry vývrtů pro pistolové a revolverové náboje jsou si velmi blízké a některé firmy dnes nabízejí revolvery s výměnnými válci společlivě fungující na obojí střelivo. V posledních letech, kdy služební revolvery jsou stále více používány spíše jako sportovní, se rozšířil i sortiment nábojů, a tak lze čtyřpalcový revolver získat v řadě ráží od 22 (5,6 mm) po 45 (11,43 mm).

Vliv sportovních zbraní se projevil i na konstrukci mířidel, kde se standardem stává stavitelné hledí. Místo odlehčených mírně kuželovitých hlavních jsou běžné těžší válcové, s mířidly na liště a pouzdem osy válce prodlouženým po ústí a sloužícím jako závaží. Také rukojeti se svými tvary blíží sportovním a často bývají tvarované z moderních plastů charakteru tvrdé pryže.

Taurus: příklad zjednodušeného mechanismu S&W s přenosovou pákou, celkem 49 součástí

Taurus model 827

Arminius HW 38 je šestiranová osmatřicítka pro služební účely (s pevným hledím) nebo sportovní střelbu (HW 38T). Technicky i vzhledově je prakticky totožná s HW 5.

Arminius HW 357 má šestikomorový válec na náboje 357 Magnum a ocelový rám.

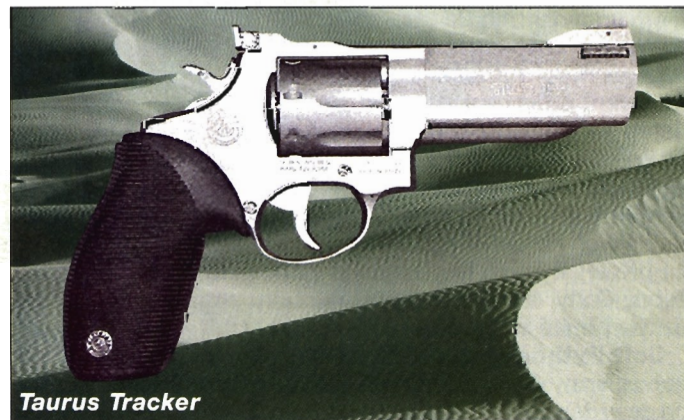
Arminius HW 357

Windicator je sportovní varianta modelů HW 38 a HW 357 pro disciplíny praktické střelby. Na první pohled je patrný mohutný plášť hlavně, který mění vyvážení revolveru a zvyšuje jeho stabilitu při míření. Sportovní mířidla patří u tohoto provedení ke standardní výbavě.

TAURUS (Brazílie/USA)

Nyní již spíše americká firma velmi úspěšně konkuruje tradičním výrobcům revolverů. První Taurusy byly levnými a nepřilíh kvalitními kopiemi starších Smith & Wesson a ještě donedávna sortiment Taurusu velmi přesně kopíroval nabídku S&W. V posledních letech ale Taurus zahájil rozsáhlé inovace a stal se firmou, která je momentálně na špičce ve vývoji nových revolverů i v používání nových materiálů. Současně došlo k podstatnému zlepšení kvality. Připomeňme si jenom nejvýznamnější novinky z poslední doby: sedmikomorové a osmikomorové válce na

Taurus Tracker

náboje 38 Special a 357 Magnum, zámek ztěžující použití revolveru neoprávněnou osobou, dnes již standardně montovaný na všechny Taurusy, celotitanové revoly, uzamčení konzoly válce svislým čepem... Taurusy používají značně zjednodušený mechanismus S&W kombinovaný s přenosovou pákou podle patentu Ruger.

Taurus model 94 a 941 představují výcvikové a sportovní revoly na náboje 22 LR (9 komor) nebo 22 WMR (8 komor). Vzhledově nezaprou svůj smithwessonův původ, ale podstatnou odlišností je větší počet komor ve válci a samozřejmě jednodušší mechanismus bez plochých pružin.

Taurus model 82 a 827 jsou typické služební revoly s pevným hledím, podobné S&W 10. Model 827 je modernizovaná verze se sedmikomorovým válcem na náboje 38 Special a krytem osy válce. Obě varianty se vyrábějí z uhlíkové nebo nerezové oceli a snázejí i náboje se zvýšeným tlakem (+P).

Taurus 65 a 66 jsou starší modely, inspirované S&W model 686. Jsou stavěné na náboj 357 Magnum, model 65 je určen jako služební „šestiraňák“ s pevnými mířidly, šestašedesátka má sedmikomorový válec a stavitelné hledí. Možnost výběru mezi modřenou a nerezovou verzí je u Taurusů samozřejmostí.

Taurus model 608 je jednou z posledních novinek - revolver na náboje 357 Magnum s osmikomorovým válcem. Vznikl rekonstrukcí modelu 44, stavěného na náboje 44 Magnum. Jedná se tedy o masivní zbraň s viditelně větším rámem a větším průměrem válce než předcházející modely 65 a 66. U všech variant je standardem integrovaný kompenzátor a stavitelné hledí. Celkové provedení napovídá, že jsou určeny spíše jako sportovní zbraň.

Taurus model 44 je protějškem S&W 29 v ráži 44 Magnum. Má šestikomorový válec a základní provedení je se 6" hlavní, ale v nabídce najdeme i sportovně-služební 4" variantu.

Taurus Tracker je první z avizovaných celotitanových revolverů s hlavní délkou 4". Technicky odpovídá modelu 617Ti, který jsme testovali ve Střelecké revui číslo 4/2000, liší se pouze délkou hlavně a integrovaným kompenzátořem s osmi otvory (místo šesti u krátkohlavňové verze). Válec má 7 komor na náboje 357 Magnum.